



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně: **L. M.**, zast. advokátem JUDr. Jiřím Slezákem, se sídlem AK Ulrichovo nám. 737, Hradec Králové, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem 16. 3. 2005, č. j. 14 Az 466/2003 - 27,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 6. 10. 2003, č. j. OAM-699/VL-11-C10-2003 nebyl stěžovatelce pro nesplnění podmínek dle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) udělen azyl; současně bylo rozhodnuto, že se na ni nevztahuje dle § 91 cit. zákona překážka vycestování.

Žalobu podanou proti tomuto rozhodnutí Krajský soud v Ústí nad Labem výše uvedeným rozsudkem zamítl; proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost, v níž uplatňuje důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.). Namítá, že správní orgán nesprávně uzavřel, že důvodem žádosti byly ekonomické potíže stěžovatelky. Stěžovatelka však tvrdí, že v případě návratu na Ukrajinu se obává ohrožení svého života ze strany jednání osob zapojených v mafii. Stěžovatelka se pokoušela domoci se ochrany u ukrajinských orgánů, policie se však věcí nezabývala; stěžovatelka tak právem dovozuje, že tato je s mafii spojena. Je přesvědčena, že za situace, kdy v zemi původu

určité soukromé osoby požadují neoprávněně úhradu finančních částek, přitom stěžovatelce je vyhrožováno fyzickou likvidací a státní orgány nijak nezasáhnou, se jedná o stav, kdy stát není schopen zajistit stěžovatelce ochranu, je zde tedy důvod pro udělení azylu. Mimo to se domnívá, že lze na ni vztáhnout existenci překážky vycestování. Dodává, že v České republice žije již od roku 2003, žije spořádaně a respektuje zákony, chtěla by zde i nadále žít. Je názoru, že jí uváděné důvody lze posoudit buď jako splnění podmínek pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, případně pro vyslovení překážky vycestování dle § 91 tohoto zákona. Požaduje proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost kasační stížnosti a domnívá se, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. V dalším odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání stěžovatelky a její výpovědi učiněné ve správním řízení. Navrhuje, aby kasační stížnost jako nedůvodná byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud posoudil v první řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně; přitom stěžovatelka je chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpení podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem v mezích uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka podala dne 18. 2. 2003 žádost na zahájení řízení o udělení azylu. Uvedla v ní, že Ukrajinu opustila v lednu 2003 kvůli problémům s mafii. Uvedla, že byla svědkyní půjčky, kterou následně dlužník věřiteli neuhradil. Stěžovatelka část dluhu splatila sama, věřitel po soudním řízení, v němž uspěl, požadoval další splátku; nutil ji k prodeji bytu a vyhrožoval jí. Stěžovatelka se obrátila na policii, věc byla však odložena. Také soud, kam se obrátila, věc neprojednával, protože chyběli svědkové události. Rozhodla se proto odcestovat do České republiky za práci, ale firmou byla podvedena. O azyl požádala ještě v době povolení k pobytu, aby svůj další pobyt legalizovala. Pohovor ze dne 16. 5. 2003 byl veden na žádost stěžovatelky v ruském jazyce, v jeho průběhu opakovala důvody svého odchodu, které sdělila v žádosti.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze

pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnostní, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.

V daném případě, kdy stěžovatelka žádost o udělení azylu odůvodnila obavami z jednání soukromých osob a snahou legalizace svého pobytu na území České republiky, aniž by jakkoli zmiňovala své pronásledování za uplatňování politických práv, případně hrozbu pronásledování z důvodů rasy, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů ve státě, jehož je občankou, žalovaný správně vyhodnotil situaci, následkem čehož nebyl stěžovateli azyl podle ustanovení § 12 azylového zákona udělen.

Dle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Jak vyplynulo ze správního spisu, žalovaný rovněž zkoumal, zda v případě stěžovatelky nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Protože správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelky, tak i stav v její zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, nevybočil z mezí správního uvážení, zejména, když stěžovatelka ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sama neuváděla.

Stěžovatelka namítá v obecné rovině nesprávné právní posouzení správním orgánem, uvádí že splňuje podmínky pro udělení azylu, resp. vyslovení překážky vycestování.

Nesprávné právní posouzení lze namítat, pokud se stěžovatelka domnívá, že soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis než měl správně použít, a pro toto pochybení je výrok soudu v rozporu s příslušným ustanovením daného zákona nebo tehdy, pokud byl sice soudem aplikován správný předpis, avšak byl nesprávně vyložen. O nesprávné právní posouzení se může jednat také tehdy, pokud byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu nebo je sice učiněn správný právní závěr, ale v odůvodnění rozhodnutí je nesprávně prezentován. Žádný z uvedených případů však nebyl ve věci stěžovatelky ze strany krajského soudu naplněn.

Z rozsudku krajského soudu, napadeného kasační stížností, je zřejmé, že se soud zabýval námitkami stěžovatelky uplatněnými v žalobě, přičemž byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného je dostatečně srozumitelným a přesvědčivým způsobem odůvodněno, pro stěžovatelku z něj

zcela jasně vyplývá, z jakých skutečností správní orgán a následně i soud vycházely a jakými právními úvahami se při rozhodování řídily. Stěžovatelka byla rovněž v protokolu o pohovoru řádně seznámena s podklady pro rozhodnutí, přičemž mohla navrhnout doplnění důkazů z nichž správní orgán vycházel, o doplnění nežádala, ani neuvedla žádné skutečnosti, které by mohly být důvodné pro odlišné právní posouzení situace, než učinil žalovaný.

Žalovaný se podrobně zabýval situací v zemi stěžovatelky. V návaznosti na informace obsažené ve spisovém materiálu o stavu dodržování lidských práv v zemi vyhodnotil tvrzení uváděná stěžovatelkou a dospěl k závěru, že v jejím případě nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatelka byla nucena vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen její život nebo svoboda z důvodu její rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení nebo do státu, kde jí hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu nebo kde je její život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o její vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti a nebo by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, a proto ji postupem dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 14. března 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu